

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 " . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 13.

V Mariboru 31. marca 1870.

Tečaj IV.

Postava od 8. februarja 1869,

veljavna za vojvodstvo štajarsko, kar se tiče
nadzorništva šolskega.

(Dalje.)

§. 14. Posebno pa mora ono:

1. Plačila učiteljev ustanoviti in odkazati in skrbeti za to, da plačo ob pravem času porazmeri dotične postave dobivajo.

2. mora oskrbovati okrajno šolsko zalogo, kakor tudi premoženje milodarno za šolo, do tega, če ni čez to drugih določeb po sporočilu.

3. Mora nadzorovati šolsko poslopje, šolske postave in šolske priprave, in potreben popis vsega imeti.

4. Mora skrbeti za šolske bukve in druge podporne pomočke za uboge šolarje, kupiti in v dobrem stanu imeti potrebne pomočke za uk in za druge potrebe za uk skrbeti.

5. Mora napraviti letni proračun vseh stroškov za srenjske šole, proti kateremu se lahko vsak, ki je vdeležen, pri oži v 14 dnevih pri okrajnem šolskem svetovalstvu.

6. Mora hraniti vsa šolska pisma, ki imajo denarno vrednost, izprična pisma, napovede (fasiije) itd.

7. Mora položiti račun okrajnemu šolskemu svetovalstvu čez vse premoženje, katero oskrbuje za potrebe srenjske šole, proti kterega odločbi se lahko pritoži celi mesec pri dežel- nem šolskem svetovalstvu.

Mora napraviti letni šolski popis, imeti napisane vse otroke, kateri morajo hoditi v šolo in mora po postavi ka- znovati zanemarjanje ali zabranenje obiskovanja šole.

9. Mora odločiti čas učenja, gledé na zapovedano šte- vilo ur.

10. Mora nadzorovati učenje zapovedanega uka.

11. Mora nadzorovati zmožnost, marljivost in obnašanje učiteljev šoli nasproti, in opazovati obnašanje šolarjev zvun šole.

12. Mora podpirati učitelje, da se zdržava šolski red.

13. Prepire med učitelji, kateri so izšli iz šolskih raz- mer, mora po mogočnosti poravnati.

14. Mora dati naznanje in povedati svoje mnenje srenj- skemu zastopu in viši gospodski, do ktere ima krajno šol- sko svetovalstvo pravico staviti tudi predlage.

15. Sme predložiti načrt učenja, šolske knjige, kakor tudi odločiti učni jezik.

16. Zastopati šolsko srenjo zunaj.

17. Daja službe potrebnim uradnikom in služabnikom za ljudske šole, ktere plačuje šolska srenja.

18. Mora ustanoviti in priskrbeti stroške za napravo zdržavanje in najem vzetje stanovanj, ktera so odločena učiteljem in za potrebne prestave za srenjsko šolo, ravno tako mora skrbeti za kurjavo in svečavo šolsko.

§. 15. Krajno šolsko svetovalstvo nima nič opraviti z onimi šolami za vaje, ktere so v zvezi s pripravnišcem učiteljskim, samo tamo, kder se te šole deloma ali celo plaču- jejo iz srenjskih dohodkov ima krajno šolsko svetovalstvo ž njimi opraviti po §. 14 točke 2—8.

§. 16. Krajno šolsko svetovalstvo se snide najmanje vsak četrlet leta k redni seji.

Predsednik sme vendar tudi sklicati zvonredno sejo vsakokrat, ali mora, če dva uda to zahtevata.

§. 17. Sklepe krajnega šolskega svetovalstva morajo ušoljene krajne srenje držati.

Predsednik je mora izpeljati, in če bi bilo potrebno se zastran eksekucije oglasiti pri političnem uradu.

§. 18. Da se mora sklepati je potrebno, da je zvun predsednika najmanje polovica udov nazoča.

Sklepa se po absolutni večini glasov. Če je enako gla- sov na vsako stran, odloči glas predsednika, ki tudi ima pravico zabraniti izpeljavo sklepov, kateri so po njegovemu mnenju soper postavo ali soper šolsko korist, in je dolžen stvar predložiti okrajnemu šolskemu svetovalstvu.

Pritožbe proti sklepu in naredbam krajnega šolskega svetovalstva, grejo do okrajnega šolskega svetovalstva.

Te se morajo pri okrajnem šolskemu svetovalstvu vlo- žiti in imajo odložno moč, če se namreč to v 14 danih zgodi po naznanjenju one odločbe, proti kateri se hoče pritožiti.

§. 19. Noben ud krajnega šolskega svetovalstva ne sme biti zraven pri posvetovanju in glasovanju o zadevah, ktere se tičejo njegove osebne koristi.

§. 20. V zadevah, ktere so tako nujne, da se ne more čakati do prihodne redne seje in se ne more sklicati zvun- redna seja, sme predsednik stvar sam poravnati, mora ven- dar brez odlaganja ali najkasnej v prihodnji seji v tem do- voljenje okrajnega šolskega svetovalstva doseči.

§. 21. Krajni šolski nadzornik mora nadzorovati pod- učivno in odgojno stanje šole.

Mora biti z ravnateljem šole zmirom v dogovoru.

Če bi vendar bila različnega mnenja, ima vsaka stranka pravico iskati odločbo pri krajnem šolskem svetovalstvu.

V šoli, v kateri je več učiteljev, ima šolski nadzornik pravico biti zraven posvetovanja učiteljskega.

Tudi drugi udje okrajnega šolskega svetovalstva imajo pravico iti v šolo in se prepričati o njenem stanju, posamesni udje vendar nimajo pravice potrebne stvari zapovedati, temuč to pravico ima samo okrajno šolsko svetovalstvo.

§. 22. Udje okrajnega šolskega svetovalstva ne morejo zahtevati plačila za oskrbovanje svojih poslov, če bi vendar imeli kake stroške, se jim ti morajo povrniti iz krajne šol- ske zaloge.

(Dalje.)

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Drevesnica.

Za drevesnico se odloči pripraven prostor, dobre, soln- čne in prostozračne zemlje, ktera je najmanj poldrug čevelj globoko prokopana, dobro udelana, ne prepusta, pa tudi ne presilno mastna. Slaba prst se mora z mastno zboljšati, pa ne s hlevnim gnojem pognojiti; če bi se to zgodilo, je treba v tako pognojeno zemlji kak drug sadež imeti, kakor: ko- run, kapus, peso ali kaj enakega, da gnoj bolj strohni in zemlja dostojno vdelana bo. V taki zemlji se koščice in peške rade primeje in drevesca čvrsto rastejo. V pusti zemlji bi semena sadnih dreves se slabo izcimila in drevesa klaverno rastle, potem pa tudi presajena na stalnem mestu kumerno napredovala.

Drevesnica mora v toliko gred razdeljena biti, kolikor

dreves raznih plemen izrediti bočemo; ker nekterih plemen drevesca rniši rastejo, in manjšo topijo, zato vkup rasti ne smejo; grede pa naj so 4 čevlje široke, da se prst lože prehlja, plevela, trave in suše pa obvarje, kar se nikdar opustiti ne sme. Treba je tudi drevesnico za en seženj dolgimi koli ograditi, da zajci in draga živad posebno kokoši je ne razbreajo in ne poškodijo. Za to so prosti koli dobri, ki se postavijo okoli drevesnice z enim koncem v zemljo, zgorej pa s srobotjem ali bekami prepletajo. Taka ograja ni draga in se lahko popravi, koristi pa veliko.

O grobanju.

(Spisal Fr. Jančar.)

(Konec.)

V novini posebno kder se gozd izkrči in trta sadi, grobanje noče še tako z zdravim in dozorelim rožjem prvo leto sadu doprinašati. Zakaj prekopana zemlja ni kaj prida, ker jo je solnce še nikoli ni obsijalo, magari je še tako izvrstna zemlja za trto. Po rozorih, kder se trta sadi, se sicer plevnjaka ali prstenine posiplje, in trta po rovih lahko korenine gori in doli spušča. Ali pogrobana trta s tremi ali četirimi rozgami pride v drugačno lego, pa tudi v novo staro zemljo — nerodovitno, v kateri nobena betvica trave rasti noče — ktera sicer precej gnoja dobi, toda dokler se ta gnoj ne razkroji, razveže, razpusti po mokroti in tudi bližnjo nerodovitno zemljo spodnjo in postransko ne zboljša, nima trta drugega živeža nego prvega, kterega je o saditvi prejela. Ta pa hitro ne pomaga niti ne zadostuje trem ali četerim trsom.

Zato se je že lani nek gospod v „Weinlaube“ tožil, ki je precej novega vinograda zasadil, pa se mu je mladje posmodilo — in še le v drugič pognano junaško, dobro obnašalo. — Isto tega se jaz prepričujem na svojem novem vinogradu od 2 oralov, kar je naravno. Saj mene to nič ne ostraši. Prvo leto sicer nimam pridelka, temuč smo — po tem pa še tisto leto lepo rožje, ktero mi prihodnje leto z obilnim pridelkom povračuje stroške. Po takem tedaj v novini kar grobati dajam, mi prvo leto nobenega pridelka ne donaša, ker se osnovani kavrnki ali grozdje osiplje, in to naravno. Zakaj gnoj se še ni razkrojil in bližnjo zemljo zboljšal, v kateri bi zamogle položene in razstavljene rozge že v prvih tednih soka in moči ali živeža za svoje nove korenine dobivati. Zato pa, kar v prvih tednih rozge vložene mladik s kavrniki poženejo, se to le po soku iz stare trte godi, ki pa ni zadost močna vse tri ali četiri nove trte z grozdem vred rediti; odtod se mora mladje s kavrnki posmoditi ali v rasti opešati, ker tudi živež v kateri trti za vse tri ali četiri nove trte omaguje, dokler se položeno rožje samo ne omore, t. j. v z gnojem zboljšani zemlji korenine storiti dado. Kdor ta uk in prikazen bolj umi, naj nam jo razgrne, in hvaležni mu bomo. Ves vinograd dosledno pognojiti ni mogoče. Vinograd se le za trte voljo gnoji, nikakor pa ne zavoljo trave, kakor bi sebični vincarji si želeli.

To zimo zlasti meseca decembra in januarja, kdarkoli je bilo le mogoče, sem ljudi grobat poslal, in tako sem po novini imel dosehdob nad 70 težakov — grobarjev — se vé, še pred velikim mrazom; o drugem času pa so gnoj in prst nosili, ali po gozdih delali. Naj mi le vreme dopusti, 50 grobarjev še vsikak to spomlad potrebujem in porabim, saj je mraz bil suh, inako je trta pozebila, se tudi pozna po črnem strženu, pa tudi črnih očkah. V ti prikazni pa križ božji z grobarjem. Hvala Bogu! za toliko pogrobanega trsa v tem času. Za to se bo moralo več saditi.

Ni pa neobhodna potreba, vsak mlad trs pogrobati, naj je le dobro sajenj, bo že rodil, če lih ni pogrobani. Dobro sajen pa bo, ako ima dovolj rodovitne zemlje v razširjenju svojih korenin. Saj nekteri zgolj ključji posajeni v dobri zemlji že prvo leto grozdje imajo — zakaj nebi bolj obrasčeni in vtrjeni še več grozdja prinašali brez pogrobanja? Vendar je ta način edini, vinograd zgostiti in ga pomladiti, ter v tem stanu ga ohraniti v največi uspeh obilnih trgategv.

Kar se tiče rigoljenja in potem s plevnjakom in prstenino sajenja vkoreninjenih trt iz letnice ali rožnjenišnice, se sicer v taki zemlji in saditvi trte navadno ne grobajo. Ali pomisliti gre: vinograd, ki je po vrstah sajen, trpi svojih 40 do 50 let, ako ima dovolj redivne moči v sebi za trto brez vse velike pripomoči. Inače pa že tudi za 10 let pojemlje,

in jojmene je večje od navadnih vinogradov, ker se tak vinograd tudi z gnojem dovolj okrepiti večkrat ne dá, in se le spet z novim rigoljenem, novo saditvo ali pa z vesolnim pogrobanjem povzdigne, če je to še zadnje mogoče, to pa le mogočni, bogatini zamorejo. Tudi kopači morajo ne le oči, temuč tudi precej pameti seboj prinašati, ki tako v vrste sajeno trto okopavajo, inače jo eden sem, drugi tam, tretji navzdol ali v stran pomandra in zakoplje, ter ni podobe več prejšnih vrst. Iz vsega tega je toraj očividno in prva skrb boljša plemena pomnoževati in posebno z grobanjem zgostiti vinograd brez ozira, kaj drugi delajo, kdor hoče vedno močni, rodovitni in mlad vinograd imeti. Kdor pa se še sedaj boji grobati, naj počaka in potlej na zeleno groba, kar pa jaz nebi storil, ker trta preveč soka zgublja, in mora potem iz nova korenine storiti tam, kjer je pred že mladice imela.

Konečno še to. Ne morem se zadost načuditi, kako vendar drugi vinorejci tako malo za vinograde storijo, ker zares nisem ni ne v enem vinogradu kaj delati zapazil to zimo! Ob enem tudi ne zamerim posestnikom, ki ničesar ne dado zaslužiti vincarjem. Prav imajo, ako se starega prigovora držijo: Bolje je, drži ga, ko lovi ga. Zakaj znano je vsakemu posestniku, kolikošni so lenuhi in nezvestni delavci, ki rajše v zapečku kot mučeniki čepijo, nego bi vestno in skrbno delali, ter si kateri krajcar zaslužili. Jaz tudi o kratkih dnevih po 20 kr. za 8 ur dela na dan plačujem, ktero delo pa nikdar v adventu toliko ur ne traja, ker mi že prepozno pribajajo in po četrti uri popoldne že žene domu uidejo, deloma zavoljo živine, deloma pa tudi zavoljo teme in lenobe zlasti če je še megleno vreme. Naj bi to moški nadomestili, Bog obvari! dnina pa vendar cela mora biti. Zato bi si želel, naj bi tudi drugi posestniki delati dali in silili svoje ljudi si kaj zaslužiti. Potem bo več pridnih delavcev, pa manj tatov.

Pod lipo.

Ljubomir (ki sedi z mnogimi kmeti pri mizi). Gotovo že vsi veste, da je minister Giskra prosil cesarja, da sme stopiti iz ministerstva in da mu je cesar to dovolil po končanem državnem zboru.

Semenko. Da, čteli smo z veseljem to za vse avstrijske Slovane zelo važno novico. Upati pa tudi je, da tudi drugi zdajni ministri ne bodo dolgo več na krmilu.

Ljubomir. Upati je, to je res, ker če se telu vzeme glava, nemore dalje več živeti, mislim vendar, da še tako hitro ne bodo vsi odstopili, bode vendar tudi za nje udarila ura, kar mi vsi želimo, in konečno se bode vendar v Avstriji moral vpeljati federalizem, ki jedini more popolnoma izpolniti želje vseh v nji živočih narodov.

Iglič. Vi se tedaj tudi zlagate g. dr. Fischhof-om?

Ljubomir. Ne samo jaz, temoč vsi avstrijski Slavjani in še neki drugi avstrijski narodi.

Semenko. Razlagali ste nam že različne državne uravnave, zdaj pa še nam povejte, ktera je po vašem mnenju naj boljša?

Ljubomir. Naj boljša državna uravnava je tista, ki je v državi živočim naj bolj primerna. Ravno kakor mora biti obleka primerna osebi, ktera jo nosi, tako mora biti tudi vsikdar primerna državna uravnava ljudstvu v državi živočemu, da, še več, kakor je potrebno se ozirati pri volitvi robe za obleko, tudi na letni čas, tako bi se tudi moralo ozirati pri vsaki državni uravnavi na geografično lego države. Postavimo, mala absolutistična monarhija se bo težko dolgo zdržala, če je obdana z velikimi republikami v kakem bolj odstranjenem kraju, ali obdana z drugimi absolutističnimi monarhijami pa se bo celo lahko zdržala.

Iglič. Rekli ste, da je ona državna uravnava naj boljša, ktera je vsem državljanom naj bolj primerna; kako pa se spozna, ali je ktera državna uravnava državljanom primerna ali ne?

Ljubomir. To se spozna po sledečem nemotljivem sredstvu; če je vojaška moč ne samo zato zmirom pripravljena, da brani državo temoč mnogo več zato, da brani državno uravnavo ali ustavo proti državljanom, ki ž njo niso zadovoljni. Državna uravnava, ki se samó s silo zdržuje, ni primerna ljudstvu in mora taki razpasti, ko neha moč, ktera jo drži.

Črtič. Kaj pa sledi iz tega?

Ljubomir. Iz tega sledi: prvič, da se ljudstvu ne bi smela vsiliti jemu neprimerna državna uravnava; drugič, da so samo v primerni državni uravnavi ljudje zadovoljni, srečni in bogati, in tretjič, da se mora tudi državna ustava zlagati z državno uravnavo.

Semenko. Tega ne zastopim; prosim, razložite nam to.

Ljubomir. Rekel sem Vam že, da je državna ustava osnova postav, ktera razmere med ljudstvom in državno oblastjo vredi in ustanovi; če tedaj tukaj govorim o državni ustavi, si pri tem celo ne smete misliti to, kar mi navadno pravimo ustava — konstitucija. Državno ustavo mora namreč imeti vsaka država, tudi Turki imajo svojo državno ustavo; med državno ustavo in med ustavo v onem pomenu, v katerem se ta beseda navadno rabi, pa je velika razlika.

Iglič. Kaj pa te je prav za prav ustava ali konstitucija?

Ljubomir. Ustava, osnova državne postave ali konstitucija je pismo, v katerem se nahajajo pravice, ktere ima državna oblast in ktere ima ljudstvo in v katerem so njih meje na tanko določene, bodi si država monarhična ali republika.

Semenko. Kako pa se navadno imenujejo države, ktere imajo take ustave?

Ljubomir. Take države se imenujejo ustavne države in ta državna uravnava je ona, ktera se meni, če se v zdajnem času reče „nova država“. Ta državna uravnava je tudi ona, ktero vse ljudstvo v vseh monarhijah zdaj želi pridobiti in ktero hoče ko naj boljše izpeljati, če jo že enkrat ima. Ustavna država ima v zdajnih časih prvo mesto, in zato je potrebno, da se o njenih pogojih in uravnava natanko podučimo, in ker tudi mi imamo zdaj tako uravnavo, hočemo o nji prihodnjih še dalje govoriti, za danes je to zadosti.

Semenko. Zdaj pa še nam Iglič naj spet neko pove o cesarju Jožefu II., če namreč ktero ve?

Iglič. Dobro, nekaj vem, kar bo Vas gotovo vse prav zanimivalo, namreč: Cesar Jožef se pelja mimo nekega kmeta, in ker je ta stal ravno pred dvermi, cesar vstavi in se začne z njim pogovarjati, vprašal ga je zastran raznih gospodarskih stvari, in kmet mu je prav modro odgovarjal, med drugimi reče tudi kmet:

Vzemem od petdeset sto
Skrbno, pazljivo. Mi bó
Petdeset zmir še ostalo,
To spremeni ime le samó
In pa po tem tud, izviša cenó.

Cesar se zlo začudi taki rajtingi in reče kmetu naj mu to uganjko reši, ker njemu se to nemogoče zdi. Kmet stori, kar je cesar želel, ta mu da zlat in mu reče, da tega ne sme nikomur prej povedati, dokler ne bo spet enkrat njega (cesarja) videl. Kmet mu to obljubi in cesar se odpelja. Drugi dan pozove cesar svojega finančnega ministra k obedu in po obedu mu reče zgornjo rajtingo, in ker je minister tudi trdil, da to ni mogoče, mu cesar reče, da to mora v 14 danih rešiti, drugače ne bo dalje več minister. Minister gre celo pobit domu in začne rajtati. — Tudi jaz Vam te uganjke danes ne bom rešil, temoč še le v 14 danih in obljubim, da tisti dobi, ki prvi pošlje pravo rešitev tega vredništva „Slov. Gospod.“, celi letošnji tečaj „Slov. Gospodarja“ zastojen poslal, ali pa lepo zvezano slovensko knjigo „Življenje ss. Cirila in Metoda“, kar bo si namreč izvolil. Danes 14. dni pa spet pridemo skupaj in tedaj bom tudi dalje pripovedal, kako je cesarjev minister to rajtingo dobro rešil. Z Bogom!

Dopisi.

Iz Maribora. Letošnje zime ni konca ne kraja; meseca oktobra pr. l. se je začela in še zmirom traja. Rani sneg nam je mnogo kvara napravil ne samo pri drevesih, temuč tudi v vinogradih, ker branje še ni bilo končano in grozdja je tedaj sneg mnogo zapravil. Kesnej je neke tedne bil strašno oster mraz, ki je napravil strašno mnogo kvara v vinogradih, ker, kakor se zdaj že vidi, je v nekih krajih zlo mnogo trt pozeblo, in iz nekih krajev prihajajo glasi, da je pre v nekih vinogradih više polovica trt pozebla. Bog daj, da nebi bilo resen! Na njivah je vendar vse lepo videti, in mislim zato, da letina ne bo preslaba, če druge ne-

sreče ne bo. Zdaj je spet 25. in 26. t. m. strašno mnogo snega padlo, na ravnini ga je ležalo nad dva čevlja, po bre- gih pa celo nad tri čevlje. Res prav redka prikazen pri nas v tem času! Kvara drugega vendar napravil ni, če ni tega, da se je posebno v vinogradih zakesnilo delo, in da se bodo kesnej dela tako kopičila, da se bodo morali delavci dražjeje plačevati, kar tudi ni v korist gospodarju. — Dva dni je sicer bilo lepo, ali 29. t. m. je spet začel budi sever briti in spet je snega dovolj padlo. 30. t. m. spet sneg in dež.

Od Majšperga, 24. marca. Ne morem zamolčati, da nebi tebi „Slov. Gospodar“ naznanil, kako uradniki, posebno poštnarji črtijo slovenski jezik. Po večih opravkih pridem 23. t. m. v Ptuj, in ker mi je ravno pri rokah bilo, hočem dati na pošto dva lista, prvi je imel napis na vredništvo „Zgod. Danice“, ktereja je poštnar prijel sicer zlo jezen, ali vendar z milostjo. Drugega pa, v katerem je bila naročnina za „Slov. Gosp.“ in ki je bil zapečaten kakor mora biti, pogleda ga, in ko zagleda slovenski napis, mi ga vrže jezno nazaj in reče: „Gehe zum Teufel verfluchter Windischer mit deinen slovenischen Brief, toti ni prav zapečaten.“ Jaz mu rečem: „Če je bilo drugokrat prav, zakaj pa zdaj ni“, in odidem. Prepričan pa sem, če bi list nosil nemški napis, bi tudi dobro zapečaten bil. Tako se tudi večidel godi v Ptuj, pri vsaki stvari se hočejo gospodje po postavi držati, samo o ubogem §. 19. noče noben nič vedeti, samo on je pasterk pri svojih lastnih stariših. Dragi Slovenci! le nič se ne strašimo takih primerljejev, in tirjajmo neprestano in pri vsaki priložnosti naše pravice, ktere nam grejo po §. 19., ktere doseči moramo, če je še kaj pravice v Avstriji! Z Bogom!

Politični ogled.

Ministerska kriza. Čeravno neki časniki že hočejo gotovo vedeti, da je Giskra že dobil svoje odpuščenje od cesarja, pravijo vendar drugi, in to je najnovejše, da je cesar sicer prijel prošnjo Giskreta, da še vendar ni dovolil, da bi Giskra stopil iz ministerstva, in da je to dovoljenje tako dolgo odloženo, dokler ne bo rešena nova zasilna postava volitve v državni zbor, ktero hoče ministerstvo v kratkem predložiti državnemu zboru. Če bo zbornica poslancev res izrekla nujnost poprave volilnega reda, bi vlada odpu- stila vse ministre zvun Brestelna, in bi dala Giskretu povelje, naj sestavi novo ministerstvo. Iz Pešta je že prišlo od cesarja dovoljenje, da se poprek volilna postava sme predložiti državnemu zboru. Sukalo se tedaj bode samo okol tega, ali poslanska zbornica nujnost poprave volilne postave odobri ali ne, če jo odobri, kar skoraj ni dvomit, ker večina še zdaj je ministerstvu zvesta, še ostane dalje morebiti celo ministerstvo, kakor je zdaj, če ne, padne Giskra in morebiti vsi z njim.

Državni zbor zdaj že celi teden potrduje proračun za leto 1870. Za učilne zadeve so se za to leto stroški izvišali za 93069 gold., drugo pa je vse odobril, kakor je predložil finančni minister. Zadnja seja bode 9. aprila, potem pa bo državni zbor samo odložen do jeseni.

Srbska prihodnja skupščina bode pretresovala pri- pravljen predlog svobodne tiskovne postave in osnove postave o ministerski odgovornosti. Predloženo tudi bode skup- ščini, naj dovoli da se ustanovi viša kmetijska šola.

Iz Rima se piše, da je vladika Strossmayer izrekel, da se nov verski nauk nemore brez moraličnega soglasja vsega škofijstva določiti. Zavolj tega je bil prisiljen od pro- sednika, zapustiti govornišnico. — Čez velikonočne praznike so dobili vsi škofi na 14 dni odpust.

Odsek državnega zbora za poljsko resolucijo je za- vrgel paragraf, po katerem bi gališki zbor imel pravico voliti v državni zbor, kakor mu je volja. Ta paragraf je eden najvažniših, torej je že s tem jasno pokazano, kakovo osodo bode imela poljska resolucija.

G. Andrašy je pre v Peštu cesarju svetoval, naj od- pusti vse ministre. Grof Beust pa naj bi sestavil novo mi- nisterstvo, ktero bi naj napravilo spravo med nezadovolj- nimi narodi.

*) Da so poštni uradniki zlo nevljudni in celo jezni, če slo- venske napise vidijo, smo se že sami dovolj prepričali, slo- vensčina jim smrdi, slovenski kruh pa vendar dobro tekne. (Vredn.)

Zastopnik ogerskih Srbov neutrudljiv dr. Miletič, ki je vedno v dotiki s svojimi volilci, postopa prav odločno proti ogerski vladi. Zastran plačevanja stroškov za dalmatinski upor je v eni poslednjih sejah vprašal Andrašija, zakaj je neresnico govoril na njegovo prvo interpelacijo v tej zadevi. Tudi general Stratimirovič se prav energično obnaša.

Hrvaški deželni zbor bo sklican že 20. aprila.

V Rumuniji so zastran cerkvenega vprašanja spet velike razprtije, neki hočejo romunsko cerkev (pravoslavno), katero je vpeljal pregnani knez Kuza, drugi pa spet hočejo biti Turki.

V večih velikih mestih v Italiji so bili zadnje dni zlo veliki prekujejski hrupi. Na več krajih je tekla kri. — Klicalo se je: „Živela republika, smrt kraljestvu!“

Novičar.

(Mariborska čitalnica) bo napravila spet v nedeljo t. j.

3. aprila besedo z gledišno igro: „Peter Čapek“.

(Koliko kvara ima občinstvo, če obrtniški pomagači štrike delajo) se najlože vidi iz sledečega: Pred kratkim se je 34 pomočnikov velike pivarne v Oberdöbling-u odpovedalo dela in zahtevalo 4 gold. več zaslužka na mesec. Tega pivar izpočetka ni hotel storiti, kasnej si je vendar to stvar bolj premislil in prerajal in jim povekša mesečno plačo za 4 gold., povekšal pa je tudi ob enem ceno pive za 50 kr. pri vedru, da bi tako nadomestil onih 136 gold., ktere mora vsak mesec več plačati svojim pomagačem. V njegovi pivarni pa se vsak mesec poprek napravi 3000 veder piva, kar mu tedaj 1500 gld. več prinaša kakor prej. Ostane mu še tedaj vsak mesec 1364 gold. več čistega dobička kakor dozdaj, občinstvo pa mora pivo dražje plačevati.

(Eden ki ima prav trdo glavo.) V ogerskem trgu Aggtelek je pred kratkim sedelo več gospodarjev v krčmi in je pregledavalo neko novo revolvo (pištolo) nekega nazočega gosta. Po naključju se sproži pištola in krogla zadene enega gosta v sredino čela, se odbije in pade vsa raztreščena na tla. Zadet pade tudi na tla, vse se je tim bolj prestrašilo, ker 2 ure v okolici ni bilo nobenega zdravnika. Ko je ta prišel, se je ranjen že mnogo bolj občutil in zdravnik je v veselje vseh nazočih rekel, da ustreljen celo ni nevarno ranjen. Krogla je odnesla samo nekoliko kože iz čela, brez da bi bila kost strla. Res prav redek, nenavadno srečen primerlje.

(Na nabite puške je treba dobro paziti.) Pred kratkim gre neki gospodar skoz vas Zahradka in tamo obiše nekoga kmeta. Ko stopi v hišo, postavi svojo nabito puško v veži v kot in stopi v sobo. Med tim je šel mimo hiše 13 let stari fant sosedov, vidi puško, jo vzame v roke in reče iz šale v dvoru stoječemu fanteku: „Stoj, jaz te bom vstrelil?“ Komej da je te besede izustil, počí puška in fant v dvoru padne mrtev na tla. Se ve, da se je ta žalosten primerlje taki naznanil gospodski, ki je tudi taki prišla preiskavat, ali kaj pomaga, fant je bil naglo usmrten po neskrbnosti gozdnarjevi.

(Ne puščajte otrok samih.) V Otakringu je šest let stara hčerka nekega Adolfa Buha-ta djala na peč devetmesečno svojo sestrico, ktera se je tako opekla, da je v malo urah umrla.

Še enkrat srebrne šestice od leta 1848 in 1849. Po najnovejši postavi se bodo še imenovane srebrne šestice prejemale ali prav za prav zamenjavale pri cesarskih kasah po 10 kr. a. v. do konca meseca septembra l. 1870, in še le od prvega oktobra t. l. počenshi se bodo kupovale samo po vrednosti srebra v c. k. denarnici na Dunaju.

Letni in živinski sejmi na spodnjem Štajarskem od 2. do 12. aprila 1870.

Sejmi brez zvezdice so letni in kupčijski, z jedno zvezdico zaznamnjani (*) so živinski, s zvezdicama (**) so pa letni in živinski.)

- 2. aprila: Na sveti Gori ** v okraju Kozjem.
- 4. aprila: Pri sv. Ilju ** v okraju soštanjskem; pri sv. Duhu v Ločah ** v okraju konjiškem; pri sv. Križu * v okraju ljutomerskem; v Sevnici **; v Marenbergu **; pri sv. Primožu ** blizo Celja.
- 7. aprila: V Artiču ** v okraju brežiškem.
- 8. aprila: V Ivnici **; v Ormužu **.

Izdatelj, založnik in odgovorni vrednik **Dr. Matija Prelog.**

- 9. aprila: Na Dobovi **; okraju brežiškem; v Slovenjem Gradcu *.
- 11. aprila: V Kamnici ** v okraju mariborskem; v Radolci v okraju rogaškem; v Trebovljah ** v okraju Laškem; v Selnici ** v okraju mariborskem.
- 12. aprila: Pri sv. Križu * blizo Slatine v okraju rogaškem.

Listnica vredništva.

G. J. S. pri sv. Lovrencu. Kar ste pisali v znanem sestavku je sicer sama gola resnica, spisa vendar ne moremo porabiti, ker smo prepričani, da bi se podigla nekoristna polemika, ker znan pisatelj ostane gotovo pri svojem pisavi. — G. F. B. v Ponkvi. Članka smo prijeli, natisniti je vendar ne moremo, ker stvar zadržana v prvem, je že bila večkrat dobro popisana, ona v drugem pa je celo nepodučivna. Upamo, da nam zato ne boste zamerili, in v kratkem spet kako bolj zadeto stvar poslati, katero spet radi ponatisnemo. Le pogum, Vi drugače že dobro pišete, samo pre dolgi še so spisi. Kratki, podučevni in jedrnatí naj bodo spisi za naše gospodarje.

Tržna cena pretekli teden.	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	dinu		fl.	š.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	35	4	65	4	80	3	90
Rži	2	70	3	15	3	25	3	—
Ječmena	2	50	0	00	3	60	0	—
Ovsa	1	85	2	10	2	40	2	—
Turšice (koruze) vagan	2	75	2	90	2	80	2	70
Ajde	2	50	2	80	3	—	2	20
Prosa	2	70	2	40	3	50	2	70
Krompirja	1	50	1	30	1	50	1	15
Govedine funt	—	20	—	25	—	24	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črstve funt	—	26	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	—	—	8	50	9	50
" 18"	—	—	5	50	0	00	—	—
" 36" mehkih	4	—	—	—	6	20	7	50
" 18"	—	—	4	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	60
" " mehkega	—	50	—	50	—	45	—	50
Sena cent	2	10	1	90	1	65	2	20
Slame cent v šopah	1	80	1	40	0	90	1	40
" " za steljo	1	30	1	—	0	85	1	—
Slanine (špeha) cent	38	—	27	00	38	—	28	—
Jajec šest za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 85 kr. a. v.

Ažijo srebra 121.15.

Narodno drž. posojilo 96.10.

Loterijske srečke.

V Gradcu 26. marca 1870: **23 29 19 58 45**

Prihodno srečkanje je 9. aprila 1870.

Vsi častiti naročniki na naš list, ki so bili naročeni samo na četrta leta in katerih naročnina toraj s tem listom konča, so lepo prošeni, naj se v kratkem spet naročijo. — Dalje prosimo vse rodoljube naj naš list podpirajo še dalje duševno in materjalno, posebno pa s priporočanjem našega lista. — Ki še se zdaj z nova naroči in želi imeti celi letošnji tečaj, ga še tudi lahko dobi. **Vredništvo.**

Oznanilo.

Iz svoje zaloge, ktera popolnoma oskrbljena z različnim lepim in dobrim blagom za obleke v pomladi in poletju, in ktera se prodava za **naj nižji ceni**, priporočam med drugim tudi to-le:

- Pavolmino in platnino, plehano in ne plehano, vatel po 16—28 kr.
- Pravo laneno platno " " 23—60 kr.
- Modri druk " " 30—36 kr.
- Kambrik " " 25—33 kr.
- Roba za hlače " " 30—50 kr.
- 1/4 široko roba iz ovčje volne " " 30—80 kr.

Dalje vse vrste sukno, robo za hlače, poletne suknje itd. Pri meni se tudi dobivajo lepi ženski jopiči, napravljeni po najnovejši šegi, razne velikosti po 3—10 gld.

J. E. Zupan,

kupec na sofininem trgu slovenski cerkvi nasproti v **Mariboru.**